



T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 18.10.2012
Sayı: 175

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu ile Bankacılık Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ektedir. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Alaattin YÜKSEL

CHP İzmir Milletvekili

Mustafa Moroglu
İZMİR

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Adalet			
Esas Komisyon	Sergi Tuncel, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji			
Tarih:	18.10.2012	Sıra No:	2/250	
Yan.Üzm.	Bek. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gn. Sek.
	16	ÖZGÜR	13.	Kem.
TBMM BAŞKANI	M. Y.			

T.B.M.M.
Kamunlar ve Kararlar Baskı

05 Ocak 2012

Numara :

T.B.M.M.
KÜTÜPHANE VE ARSIV HİZM. BAŞKANLIĞI

05 Ocak 2012

No : 69079

GEREKÇE

Bankalar kredi kartlarından “kart aidatı” veya “yıllık ücret”, mevduat hesaplarından ise “hesap işletim ücreti” gibi adlar altında ücretler almaktadır. Tüketici Hakem Heyetlerinin ve Mahkemelerin alınan bu ücretlerin haksız olduğu ve iade edilmesi gerektiği yönünde vermiş olduğu binlerce karar olmasına rağmen bankalar itiraz etmeyen vatandaşlardan bu ücretleri almaya devam etmekte, itiraz edip parasını geri alanlardan dahi sonraki yıllarda aynı kesintiyi yapmayı sürdürmektedirler.

Nitekim bankalar, “Kredi Kartı Ücret ve Komisyonları” adı altında 2009 yılında 4.542.294 bin TL; 2010 yılında 4.398.138 bin TL ve 2011 yılının ilk 6 ayında 2.485.255 bin TL gelir elde etmiştir.

Bankacılık sektörünün 2009 yılı kârının 20 milyar 75 milyon lira; 2010 yılı kârının 21,9 milyar lira; 2011 yılı ilk 9 aylık dönemindeki kârının 14 milyar 620 milyon lira olduğu düşünülürse bu kârların yaklaşık yüzde 20-23 oranındaki bölümünün kredi kartı ücretlerinden sağlandığı görülecektir.

Öncelikle bu tablo bankacılık sektörü için bir başarısızlık göstergesidir. Çünkü bankalar kârlarını büyük oranda asıl işleri olan bankacılık faaliyetlerinden değil, kredi kartı aidatı, işlem ücreti, havale ücreti gibi bankacılık faaliyeti dışındaki işlerden elde etmektedirler.

Halkımız için ise bir trajedi söz konusudur. Zira Tüketici Hakem Heyetleri ve Mahkemelere gitmeleri durumunda ceplerinde kalacak olan yılda ortalama 4,5 milyar Lira, eski ifadesiyle 4,5 katrilyon Lira para, hukuka aykırı şekilde, kanunlardaki boşluklardan yararlanarak ellerinden alınmıştır.

ÖTV ve benzeri ağır vergiler altında ezilen halkımız, enerji, telekomünikasyon, belediye hizmetleri gibi alanların yanında bir de, 2011 itibarıyla neredeyse yılda 5 milyar lirayı bulan kredi kartı ücreti ödemektedir. Bütün bu ücret ve kesintilerin getirdiği yük artık halkımızın kaldıramayacağı bir acımasızlık boyutuna varmıştır.

Aslında gerek Anayasa’da, gerek Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda gerekse Banka ve Kredi Kartları Kanununda banka müşterilerini koruyucu hükümler mevcuttur. Fakat bankalar müşterileriyle yaptıkları sözleşmelere, Türk Ticaret Kanunundaki bazı ifadelere ve en önemlisi kanunlarda açık bir yasak olmamasına dayanarak, müşteriye herhangi bir bilgilendirmede bulunmadan hesap işletim ücreti, kredi kartı aidatı gibi kesintiler yapmaktadır.

Anayasa’nın 172. maddesine göre, “Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder.” Dolayısıyla, söz konusu haksız uygulamalar karşısında tüketicileri korumak hükümetin görevidir.

4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 6. maddesi ile sözleşmelerdeki haksız şart düzenlenmiş, “Satıcı ve sağlayıcının tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak sözleşmeye koyduğu, tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde iyi niyet kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme koşulları haksız şarttır. Taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu her türlü sözleşmede yer alan haksız şartlar tüketici için bağlayıcı, değildir. Eğer bir sözleşme şartı önceden hazırlanmışsa ve özellikle standart sözleşmede yer alması nedeniyle tüketici içeriğine etki edememişse, o sözleşme şartının tüketiciyle müzakere edilmediği kabul edilir. Sözleşmenin bütün olarak değerlendirilmesinden, standart sözleşme olduğu sonucuna varılırsa, bu sözleşmedeki bir şartın belirli unsurlarının veya münferit bir hükmünün müzakere edilmiş olması, sözleşmenin kalan kısmına bu maddenin uygulanmasını

engellemez. Bir satıcı veya sağlayıcı, bir standart şartın münferiden tartışıldığını ileri sürüyorsa, bunu ispat yükü ona aittir. 6/A, 6/B, 6/C, 7, 9, 9/A, 10, 10/A ve 11/A maddelerinde yazılı olarak düzenlenmesi öngörülen tüketici sözleşmeleri en az on iki punto ve koyu siyah harflerle düzenlenir ..." hükümleri getirilmiştir.

4077 Sayılı Kanununa dayanılarak hazırlanan Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar Hakkında Yönetmeliğin 7. maddesinde ise "satıcı, sağlayıcı veya kredi veren tarafından tüketici ile akdedilen sözleşmede kullanılan haksız şartlar batıldır" hükmü yer almaktadır.

5464 Sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 24. maddesinin ilk fıkrasında da, "Kart çıkaran kuruluşlar ile kart hamilleri arasındaki ilişkiler, bu kanun ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde en az oniki punto ve koyu siyah harflerle hazırlanacak yazılı sözleşme ile düzenlenir. Sözleşmenin bir örneği kart hamiline ve varsa kefile verilir. Sözleşme hükümleri ve kartın kullanımı hakkında kart hamiline ayrıntılı bilgi verilmesi zorunludur." hükmü yer almakta ve aynı maddenin 4. fıkrasının son cümlesinde "Sözleşmede kart hamilinin haklarını zedeleyici ve kart çıkaran kuruluş lehine tek taraflı haksız şartlar sağlayan hükümlere yer verilemez" denmektedir.

Görüldüğü gibi Anayasa ve kanunlar iyi niyetli bir şekilde uygulansa halkımızın cebinden yılda 5 milyar liraya yakın para haksız bir şekilde bankalara aktarılmayacaktır. Nitekim Tüketici Hakem Heyetleri, bu kanunlara dayanarak, yapılan başvurular sonucunda "Kredi Kartı Ücreti" adı altında yapılan kesintilerin müşteriye iade edilmesine hükmetmektedir.

Serbest piyasa ekonomisi kanunsuzluk demek değildir. Hatta vahşi kapitalizmden farklı olarak serbest piyasa ekonomisi ancak kanunların güvencesinde işleyebilen bir sistemdir.

Bankalar müşterileri ile kredi kartı sözleşmesi ya da mevduat hesabı sözleşmesi imzalarken söz konusu ücretlerin alınacağına dair yeterli bilgilendirmede bulunmamakta, oldukça küçük puntolarla yazılı sözleşmelerdeki bu ücretlere ilişkin hükümleri görebilmek müşteriye kalmaktadır. Ayrıca müşterilerini kampanyaları hakkında sms ya da e-posta gibi yollarla sık sık bilgilendiren Bankalar, mevduat hesaplarından "hesap işletim ücreti" kesintileri yaptıklarını ya da yapacaklarını da bildirme zahmetine katlanmamaktadır.

Bankaların çağrı merkezi görevlileri, kendilerini arayarak kredi kartı hesap ekstrelerine yansıtılan kart aidatı gibi ücretlere itiraz eden müşterilere, her ay için belli bir oranda harcama yapma taahhüdünde bulunurlarsa bu ücretin iptal edileceğini belirterek adeta pazarlık yapmaktadır. Bu durum söz konusu ücretlerin alınmasının yasanın emri olmadığını gösteren açık bir kanıttır.

Öte yandan mevduat hesaplarından, hesap işletim ücretinin alınması ise ilgili kurumlar tarafından buna engel herhangi bir yasak olmamasıyla açıklanmaktadır. Nitekim **kimi bankaların öğrenci bursları için açılan hesaplardan bile "hesap işletim ücreti" kesintisi yaptığı ortaya çıkmıştır.** Bu ücretlerin haksızlığı da yine Tüketici Hakem Heyetleri ve Mahkeme kararlarıyla belirlenmiş ve kesintilerin iadesi yönünde kararlar verilmiştir.

Bu kanun teklifiyle Tüketici Hakem Heyetleri ve Mahkemelerin söz konusu kararlarının genel bir kural haline getirilmesi amaçlanmıştır. Böylece hem işleyiş Anayasa ve kanunlarla uyumlu hale gelecek hem de ağır vergiler, enflasyon ve diğer haksız ücretler nedeniyle yoksulluğu her geçen gün katlanarak artan halkımızın korunmasını sağlanacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 13. Maddesinin 2'inci fıkrasında geçen "yıllık ücret" ibaresi madde metninden çıkarılarak, Kanunda bu tür uygulamalara dayanak oluşturabilecek herhangi ifadenin yer almaması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Bankaların kredi kartı sahiplerinden, 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu ve 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununa aykırı şekilde kredi kartı ücreti, kart aidatı veya yıllık ücret gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep etmemesi ve kart hamilinin hesabından kesinti yapmaması amaçlanmıştır.

MADDE 3- Bankaların mevduat hesaplarından hesap işletim ücreti veya yıllık ücret gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep etmemesi ve mevduat hesaplarından kesinti yapmaması amaçlanmıştır.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

**BANKA KARTLARI ve KREDİ KARTLARI KANUNU ile BANKACILIK
KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 13'üncü maddesinin 2'inci fıkrasında geçen "yıllık ücret" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 24'üncü maddesinin 4'üncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra maddeye eklenmiştir.

"Bu maddenin 1'inci ve 4'üncü fıkralarında getirilen hükümlere aykırı şekilde ve kart hamili ile müzakere edilmeden, önceden hazırlanmış standart sözleşmelere dayanarak kart hamilinden sözleşmede yer alsa dahi kart kullanım ücreti, kart aidatı veya yıllık ücret gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep edilmez ve kart hamilinin hesabından kesinti yapılamaz."

MADDE 3- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 76'ncı maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümle maddeye eklenmiştir.

"Mevduat hesabı sahiplerinden hesap işletim ücreti veya yıllık ücret gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep edilmez ve mevduat hesaplarından kesinti yapılamaz."

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.